

Niezwykła wystawa we wrocławskim Muzeum Narodowym

Barbara Lekarczyk-Cisek

Korespondencja z Polski

**Skarbiec.
Złotnictwo
archikatedry
wrocławskiej**

**The Treasury.
Gold- and
silversmithery
of Wrocław
Archcathedral**

**13.06–
24.09.2017**

Od 13 czerwca do 24 września w Muzeum Narodowym we Wrocławiu można podziwiać prawdziwe skarby. Wystawa „Skarbiec. Złotnictwo Archikatedry Wrocławskiej” prezentuje najcenniejsze zabytki sztuki złotniczej, które po raz pierwszy można oglądać z tak bliska. Znajdują się wśród nich m.in. XVI-wieczny ołtarz główny Katedry Wrocławskiej, wspaniałe relikwiarze, figury świętych oraz olśniewające (dosłownie) monstrancje.

Kolekcja jednego z najbogatszych zasobów dawnego złotnictwa w tej części Europy nie tylko ocalała z wojennej pożogi, ale jeszcze została wzbogacona o liczne precjoza, przeniesione pod koniec wojny do skarbca z licznych kościołów znajdujących się na terenie Ostrowa Tumskiego. Niektóre obiekty uległy rozproszeniu, jak słynny renesansowy ołtarzyk biskupa Johanna V Thurzona, trafił do oo. paulinów na Jasną Górę, ale możemy go oglądać w ramach tej ekspozycji.

Ołtarz główny Katedry, fot. materiały Muzeum Narodowego.

Co można zobaczyć na wystawie?

Otóż wyeksponowano ponad 80 wyrobów złotniczych, m.in. relikwiarze, monstrancje, figury, pastorały, kielichy, lampy wieczne i kadzielnice.

*Wśród wystawionych zabytków są dzieła „ikoniczne”, od wieków kojarzone z katedrą, jak relikwiarze św. Jana Chrzciciela – dzieło Caspara Pfistera z 1611 r. z przedstawieniem głowy św. Jana na misie i relikwiarz ręki świętego z 1512 r. – mówi **Jacek Witecki**, kurator wystawy. Są dzieła doskonałe artystycznie, np. kielich fundacji kanonika Johannes Hoffmanna, z 1501 r., który zachwyca maestrią emaliowanych plastycznych dekoracji, kielich biskupa Andreasa Jerina autorstwa Michaela Schneidera czy dzieła Paula i Fabiana Nitschów. Dopełnieniem ekspozycji są szaty i elementy stroju liturgicznego, m.in. ornat i pluwiak, wykonane przez wrocławskie siostry urszulanki w 1792 r. dla uświetnienia jubileuszu 500-lecia opactwa w Krzeszowie, buty biskupie z przełomu XVIII i XIX w. oraz ozdobne rękawiczki – elementy ubioru liturgicznego, które wyszły dziś z użycia i zobaczyć je można już tylko w zbiorach skarbcza.*

Matka Boska Niepokalanie
Poczęta, Johann Klinge
1736, fot. B.-Lekarczyk-
Cisek.

Na szczególną uwagę zasługuje pełnowymiarowa rekonstrukcja słynnego srebrnego ołtarza głównego Katedry, z 1591 r. Został on zdemontowany pod koniec II wojny światowej, przed oblężeniem miasta i obecnie jest po raz pierwszy zademonstrowany po renowacji. Zaginęły wprowadzić srebrne blachy stanowiące tło, ale i tak prezentuje się wspaniale. Ołtarz ufundował biskup Andreas Jerin, a wykonali go dwaj renomowani artyści wrocławskiego manieryzmu: złotnik Paul Nitsch oraz malarz Bartholomaeus Fichtenberger. Od chwili jego poświęcenia, co miało miejsce 4 maja 1591 roku, ołtarz wart 10 tysięcy talarów, co było kwotą zawrotną jak na owe czasy, wzbudzał powszechny zachwyt swoją urodą, ale także podziw dla hojności fundatora. Wykonany przez luterańskich artystów, stał się chlubą pierwszej katolickiej świątyni Śląska. Na wrocławskiej wystawie można sobie wyobrazić, jakie wrażenie robił ołtarz z pięknymi namalowanymi przez Fichtenbergera skrzydłami, dzięki multimedialnej ekspozycji. Skrzydła owe powróciły do Wrocławia, dzięki staraniom biskupa Bolesława Kominka i obecnie są eksponowane w Muzeum Archidiecezjalnym.

Na uwagę zasługują także liczne relikwiarze - prawdziwe arcydzieła sztuki złotniczej, różniące się od siebie kształtami i stylem wykonania. Są wśród nich m.in. relikwiarz św. Jana Chrzciciela, patrona Archikatedry - dzieło Caspara Pfistera, herma relikwiarzowa św. Wincentego Tobiasza Plackwitza z 1723 roku, relikwiarz św. Konstancji z 1. połowy XVIII wieku.

Komplet ołtarzowy krucyfiks, sześć świeczników, Christian Mentzel – Starszy 1692-95, fot. B. Lekarczyk-Cisek.

Uwagę zwracają także figury świętych, m.in. Chrystusa Zmartwychwstałego Caspara Pfistera z 1625 roku czy Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej Johanna Klinge z 1736 roku. Ponadto podziwiać można wspaniały pastorał biskupa Georga Koppa, wykonany w 1906 roku przez Wilhelma Rauschera, który przedstawia pełnoplastyczną figurę św. Jerzego na koniu, pokonującego smoka. Zawiera także przedstawienie gotyckiej kaplicy, w której arkadach znajdują się figury świętych biskupów i zakonników. Pastorał ów – symbol całej wystawy, który odnajdziemy również na okładce okazałego katalogu – był prezentem duchowieństwa Fuldy (Hesja) dla biskupa kardynała Georga Koppa, wręczonym mu z okazji 25-lecia konsekracji.

Wiele spośród przedstawionych obiektów, w tym niezwykle piękna monstrancja z przełomu XVII i XVIII wieku, wysadzana rubinami i brylantami, nadal służą w Archikatedrze Wrocławskiej podczas szczególnie podniosłych obrzędów religijnych.

Wystawę „Skarbiec. Złotnictwo Archikatedry Wrocławskiej”, której kuratorem, a także autorem katalogu, jest Jacek Witecki.

Galeria

Herma relikwiarzowa św. Wincentego, Tobias Plackwitz 1723, fot. B. Lekarczyk-Cisek.

Monstrancje – pierwsza po prawej wykonana przez Ericha Adolfa ok. 1940 r., fot. B. Lekarczyk-Cisek.

Relikwiarz św. Konstancji, 1. poł. XVIII w.

Relikwiarz św. Felicyty, Rzym 1676 r., fot.
B. Lekarczyk-Cisek.

Relikwiarz św. Jana Chrzciciela, Caspar
Pfoster 1611 r., fot. B. Lekarczyk-Cisek

Ołtarzyk relikwiarzowy biskupa Johanna V. Thurzona, 1511 r.,
 fot. B. Lekarczyk-Cisek.

Pastorał biskupa Georga Koppa, Wilhelm Rauscher 1906 r.,
materiały Muzeum Narodowego.